

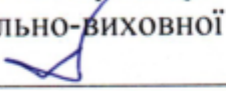
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д. Є. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Теорія музики»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

Гірник М.Ю.

27 серпня

2025

Дата

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗАРУБІЖНА МУЗИКА

галузь знань

спеціальність

освітньо-професійний ступінь

освітньо-професійна програма

02 Культура і мистецтво

025 Музичне мистецтво

Фаховий молодший бакалавр

Музичне мистецтво

Розробник: Росул Тетяна Іванівна, викладачка-методистка, кандидатка мистецтвознавства

Програму навчальної дисципліни «Зарубіжна музика» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Теорія музики», протокол № 1 від 27 серпня 2025 року

Голова циклової комісії

Підпис

Стинич Н.І.

ПІБ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Рік підготовки:
	3,4
	Семестри
	5, 6, 7, 8
Загальна кількість годин - 210	Аудиторні заняття - 144 год.
	Індивідуальні заняття – 144 год.
	Самостійна робота - 66
	Форми підсумкового контролю: Залік - 8 семестр Атестація - 8 семестр

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Зарубіжна музика» є доповненням освітньої компоненти «Світова музична література» і передбачає поглиблене вивчення кращих зразків зарубіжної музики другої половини ХІХ – ХХ століття. Даний курс формує у здобувачів уміння осмислювати музично-історичний процес як цілісне явище, в основі якого лежить зміна історичних систем мислення, котрі виявляються у трансформаціях художніх стилів та методів. Поглиблений аналітичний підхід до програмового матеріалу дозволяє вийти на більш високий рівень узагальнення мовно-стильових рис як конкретної епохи, так і творчої особистості. Курс покликаний навчити здобувачів освіти аналізувати значущі явища музичного мистецтва у відповідності з актуальними підходами сучасного музикознавства.

Основна мета курсу – набуття здобувачами широкого спектру знань про історію розвитку музичного мистецтва другої половини ХІХ – ХХ ст., формування уявлень про стильову й жанрову своєрідність національних композиторських шкіл, опанування методами історичного музикознавства, формування професіонального світогляду майбутніх педагогів-музикантів.

Закріплення отриманих теоретичних знань відбувається на індивідуальних заняттях та при виконанні самостійної роботи (підготовка до аудиторних занять, підготовка до контрольних заходів).

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Зарубіжна музика» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми: «Спеціальний клас», «Музична література», «Теорія музики», «Гармонія та принципи організації музичних творів», «Інструментознавство», «Культурологія».

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

- ЗК 3** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК 6** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 7** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
- ЗК 8** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

Спеціальні компетентності:

- СК 1** Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.
- СК 4** Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК 5** Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/ організаційно-творчої діяльності.

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Зарубіжна музика»:

- оволодіти термінологічним тезаурусом з метою його практичного застосування у процесі майбутньої фахової діяльності;
- уміти опрацювати навчально-методичну, музикознавчу, довідкову літературу;
- знати досягнення видатних композиторів та їх місце в історії музики;
- знати основні риси того чи іншого музичного стилю, напрямку, течії і їх конкретні прояви у творчості композитора;
- уміти визначати на слух музичні твори різних епох і стилів;
- уміти пояснювати феномен музики як особливої форми художнього освоєння світу;

- розуміти національні особливості різних композиторських шкіл;
- уміти співвідносити біографічні факти і явища з художнім відображенням дійсності у музиці композитора;
- уміти аналізувати та інтерпретувати музичні твори в єдності їх змісту, форми і техніки композиції;
- усвідомлювати місце творів світової класики у музичній та художній культурі свого часу.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3 КУРС

Тема 1. Еволюція творчості та оперна естетика Дж.Верді

Значення жанру опери у спадщині Дж.Верді. Естетичні погляди Дж.Верді. Опери 40-х років: особливості романтичної драматургії, інтенсивні пошуки власного стилю.

Опери 50-х років: нова тематика, формування нових принципів драматургії, метод реалізму.

Опери 60-70-х років: шлях до жанру музичної драми. Система лейтмотивів; метод наскрізного симфонічного розвитку.

Тема 2. Музичний театр як втілення естетики Р.Вагнера

Значення жанру опери у спадщині Р.Вагнера. Естетичні та філософські погляди композитора. Основні теоретичні праці («Опера і драма», «Художній твір майбутнього»).

Принципи оперної реформи. Музична мова Р.Вагнера. Характер тематизму (вокальна та інструментальна музика). Оркестрова майстерність Р.Вагнера. Еволюція лейтмотивної системи. Значення новаторства Вагнера як в національному, так і європейському контекстах.

Тема 3. Інструментальна спадщина Й.Брамса

Орієнтація Й.Брамса на традиції бетховенського симфонізму. Симфонії Й.Брамса – інструментальна драма. Лірико-філософський, лірико-драматичний тип симфонізму. Синтез класицистичних і романтичних тенденцій у симфоніях Й.Брамса. Пісенна природа тематизму. Особливості музичної драматургії. Значення творчості Й.Брамса.

Тема 4. Принципи епічного симфонізму у творчості А.Брукнера

Значення жанру симфонії у спадщині А.Брукнера. філософсько-етичний зміст творчості. Оригінальна симфонічна концепція митця. Симфонічна драматургія, оркестровий стиль, типи тематизму. Роль поліфонії у циклі.

Тема 5. Національні джерела творчості Б.Сметани

Жанровий діапазон творчості Б.Сметани. Вплив суспільно-історичних умов розвитку Чехії на світогляд композитора. Основні жанри чеського фольклору та їх прояв у музиці Б.Сметани.

Зв'язок з фольклором та пісенно-танцювальними жанрами у оперній і симфонічній музиці Б.Сметани.

Тема 6. Творчість А.Дворжака в контексті становлення чеської національної музичної культури

Сфери діяльності А.Дворжака, його роль у світовій та чеській музиці. Перевтілення національних рис у симфонічній музиці. Єдність класичних і романтичних рис у трактуванні циклу. Новаторство оперного жанру на прикладі «Русалки».

Тема 7. Творчість Е. Гріга в контексті норвезької культури та музичного романтизму

Особливості норвезької народної музики та її вплив на формування рис стилю Е.Гріга. Музична мова Е.Гріга. Єдність народно-побутового, фантастичного і ліричного начал.

Образний зміст, тематизм, зв'язок з народними джерелами інструментальної музики Е.Гріга.

Тема 8. Іспанські риси у творчості І.Альбеніса, Е.Гранадоса, М.де Фальї

Народна пісенно-танцювальна культура різних областей Іспанії та її характерні риси. Синтез європейського та національного у творчості І.Альбеніса, Е.Гранадоса, М.де Фальї. Основні жанри творчості, характеристика музичної мови.

Тема 9. Специфічні риси імпресіонізму в музичному мистецтві

Естетика імпресіоністів. Музичний імпресіонізм: пошуки нових засобів музичної виразності. Нове трактування мелодики, гармонічна мова, особливості фактурної організації. Тембр як формотворчий засіб. Значення програмності. Представники імпресіонізму в західноєвропейській музиці.

Тема 10. Естетика і риси стилю К.Дебюссі

Особливості музичної мови К.Дебюссі Новаторство у всіх засобах музичної виразності. Характеристика стилю композитора у симфонічній музиці. К. Дебюссі - творець нового фортепіанного стилю, який характеризується багатоплановістю фактури, складністю ладогармонічної мови, прихованістю мелодії, примхливою ритмікою, витонченою динамікою, особливою педалізацією. Значення творчості К.Дебюссі.

Тема 11. Синтез імпресіоністичних і неокласичних тенденцій у творчості М.Равеля

Образно-стильова еволюція творчості М.Равеля. Особливості музичної мови. Танцювальність як базова основа творчості композитора. Музично-сценічна спадщина М. Равеля (балет «Дафніс і Хлоя», опера «Дитя і чари»).

Тема 12. Втілення веристських рис у операх П.Масканьї і Р.Леонкавалло

Характерні риси веристської опери: сюжети, образи, драматургія, герої, виконавська манера, опора на побутові жанри.

Втілення рис веристської драми у опері «Сільська честь» П'єтро Масканьї і «Паяци» Руджеро Леонкавалло.

Тема 13. Оперна спадщина Дж. Пуччіні у контексті веристської стилістики

Формування оперної естетики Дж.Пуччіні, її основні ідеї. Пошуки нових форм музичної виразності, роль оркестру, особливості драматургії. Періодизація оперної спадщини. Опері «Богема», «Тоска», «Чіо-Чіо-сан» як яскраві зразки стилю композитора.

Тема 14. Соціокультурні тенденції у мистецтві Австрії та Німеччини рубежа XIX-XX ст.

Найважливіші історичні події в західній Європі на межі XIX-XX ст. Наукові відкриття. Нові філософські течії. Найяскравіші художні відкриття в австро-німецькій літературі, живописі й музиці. Сецесія та експресіонізм, їх стильові ознаки. Реформування традицій музичного мистецтва, музичної мови - як пошук адекватної виражальності.

Тема 15. Традиції і новаторство Г.Малера у симфонічній музиці

Характеристика творчості Г.Малера: завершення епохи романтизму і передвіщення різних музичних явищ XX ст. Вплив Г.Малера на творчість його сучасників і композиторів XX ст.

Диригентська діяльність. Симфонізм як основа творчості Г.Малера. Симфонії №1, №4, «Пісня про землю» як етапні твори митця. Індивідуальні варіанти драматургій, образний зміст та інтонаційна самобутність симфоній.

Тема 16. Естетичні засади «Нової віденської школи». Стилїстика творчості А.Шенберга, А.Берга і А.Веберна

Відображення суспільних ідеалів епохи та індивідуальної картини світу у творчості А.Шенберга, А.Берга і А.Веберна. Естетичні принципи нової віденської школи.

Еволюція композиторської техніки А.Шенберга (від тональності до додекафонії). Теоретичні праці А.Шенберга («Вчення про гармонію»). Найяскравіший зразок музичного експресіонізму в творчості А.Шенберга - вокальний цикл «Місячний П'єро». Кантата «Вцілілий з Варшави» як документ епохи.

Періодизація творчості А.Берга. Опера «Воццек» як вище досягнення музичного експресіонізму в оперному жанрі. Особливості драматургії, музична мова (атональність, Sprechstimme, Sprechgesang, архітектонічність музичної форми, використання форм інструментальної музики).

Поєднання традицій романтичного концерту з додекафонним методом у Концерті для скрипки з оркестром.

Творчість А. Веберна «додекафонного» та пізнього періодів. Вивчення контрапунктичної техніки старих майстрів та розвиток нових принципів звуковисотної організації. Від серійності - до серіальності. Мінімалізм, нове відчуття часу.

Тема 17. Історичне значення симфонічної творчості Р.Штрауса

Характеристика творчості Р.Штрауса. Еволюція творчості від пізнього романтизму до модернізму, експресіонізму і неокласицизму, власна стильова концепція.

Симфонічні поеми «Тіль Уленшпїгль», «Дон Жуан» як яскравий приклад пізнього німецького романтизму і початку модернізму. Принципи втілення літературної програми у музику. Значення творчості Р.Штрауса.

Тема 18. Неокласичні риси у творчості П.Гіндеміта

Велич і складність постаті П.Гіндеміта. специфіка еволюції творчості. Бунтарський характер ранньої творчості, риси експресіонізму (опера «Вбивця - надія жінок», «Свята Сусанна»), урбаністичність і гротеск (опери «Туди й назад», «Новини дня»). Ідейний перелом творчості в роки нацизму. Опора на національні традиції, риси неокласицизму, звернення до поліфонії. Кращі твори

- симфонії й опери «Художник Матіс», «гармонія світу», Фортепіанний цикл «Ludus tonalis». Своєрідність ладотонального мислення П.Гіндеміта.

Тема 19. Музичний театр у творчості К.Орфа

Своєрідність творчої індивідуальності К.Орфа, демократизм, епічна об'єктивність світовідчуття, простота музично-виразових засобів. Якісно новий синтез музики і театральності-сценічного мистецтва в його творах.

Тема 20. Французька «Шістка» у стильовому вимірі епохи

Відсутність спільної стильової програми як особливість об'єднання «Французької шістки». Балет Е.Саті «Парад» і «Pacific 231» А.Онеггера як зразки музичного конструктивізму і урбанізму.

Тема 21. Стильові засади творчості А.Онеггера

Гуманістична спрямованість творчості А.Онеггера, філософське світосприйняття і світогляд. Масштабність задумів і основних жанрів творчості.

Специфіка симфонічного стилю композитора. Симфонія №3 «Літургійна» як узагальнене відображення історії людства. Символіка назв, інтонаційна новизна тематизму, драматургія.

Театралізація ораторії – «Жанна д'Арк на вогнищі»: синтез театральних жанрів, симбіоз різних стильових елементів (григоріанський хорал, народна пісня, джазові ритми, оперна аріозність, політональність, атональність, електроінструмент «хвилі Мартено»), алегоричні назви сцен.

Тема 22. Стилїстика творчості Д.Мійо

Жанрове різноманіття творчості Д.Мійо. Відображення у творчості самотньої народної музики Бразилії, заснованої на змішуванні португальського і негритянського фольклору.

Оригінальне політональне трактування жанрів бразильської музики в «Бразильських танцях». Національно-патріотична, антивоєнна тема у творчості 40-50-х років. Кантата «Вогняний замок».

Тема 23. Новаторські риси оперної творчості Ф.Пуленка

Характеристика творчості Ф.Пуленка: періодизація, еволюція композиторської техніки, експерименти з різними жанрами і стилями.

Головні жанри - вокальна та фортепіанна мініатюри. Камерність стилю. Оперна творчість. Еволюція стилю. Створення нового жанру моноопери. Поєднання класичних традицій та імпресіоністичних у стилістиці композитора.

Опера «Людський голос» - творчий підсумок діяльності композитора. Камерність твору, розвиток традицій сучасної опери, ствердження жанру моноопери - монолог для сопрано з оркестром.

4 КУРС

Тема 1. Музична культура Великобританії ХХ ст. Творчість Б.Бріттена

Особливість музично-історичного процесу розвитку музичної культури Англії. Кульмінаційна роль у ньому ХХ століття. Концертне життя. Музична освіта.

Різномісність творчої діяльності Б.Бріттена (виконавець, композитор, диригент, суспільний діяч). Історичне значення творчості - засновник класичної національної школи. Фольклорні витоки першого періоду творчості - у

тематичній та жанровій спрямованості. Опора на класичні національні традиції у центральному періоді творчості.

"Военний реквієм" - кульмінація творчості. Трагування теми війни у подвійному стилістичному плані твору. Гуманістична ідея твору. Протиставлення латини та англійської, літургійного та реального планів твору. Поєднання драматургічних тенденцій хорового, симфонічного та оперних жанрів. Загальне знайомство з твором.

Тема 2. Музична культура США рубежа XIX-XX ст. Формування джазу

Розмаїття суспільно-національних прошарків суспільства та взаємодія різних національних витоків у музичному мистецтві США. Розвиток музичної інфраструктури США.

Соціальні та історичні причини виникнення традиційного джазу. Його стилістичний розвиток від Нью-Орлеанського до Чиказького періоду. Огляд творчості видатних представників традиційного джазу. Жанрові різновиди джазової музики. Творчість виконавців-композиторів, творців перших класичних джазових опусів. (Джеллі Ролл Мортон, Кінг Олівер, Кід Орі, Сідней Беше, Бікс Бейдербек, Луїс Армстронг).

Період свінгу. Діяльність великих джаз-оркестрів (біг-бендів). Еволюція фортепіанного джазу (від гарлемської школи Джеймса П. Джонса, "Лайона" Сміта та "Фетса" Уоллера до Артейтума, Еролла Гарнера, Оскара Пітерсона). Роль Дюка Еллінгтона у розвитку джазу.

Тема 3. Творчість Ч.Айвза, Дж.Гершвіна, С.Барбера

Творчі пошуки та експерименти американських композиторів у першій половині XX ст. Значення творчості Ч. Айвза як засновника американської композиторської школи XX ст. Гворчий шлях композитора. Жанри творчості композитора, вагомість інструментальної музики.

Риси стилю Ч. Айвза: поєднання елементів фольклору зі складною атональною та політональною гармонією, чвертьтонова система. Музичний аналіз найвідоміших інструментальних творів Ч. Айвза Симфонії № 1, "Запитання без відповіді" для симфонічного оркестру.

Історичне значення постаті Дж.Гершвіна - визначного виконавця-імпровізатора, історичне значення творчості у національній культурі - засновника національного стилю, національної опери. Відношення композитора до фольклору. Основа творчості - афро-американський фольклорний пласт. Творчий портрет. Періоди творчої біографії

Ранній період. Виключно популярний напрямок - пісні та мюзикли. Узагальнення ранньої творчості на прикладі аналізу пісень (образна лірична сфера, проста побудова, функціональна гармонія, яскрава мелодика). Значення пісень у творчості композитора.

Зрілість творчого стилю. Напружений процес самоосвіти, вивчення західноєвропейської та російської музичної культури. Розширення жанрового діапазону, освоєння класичних жанрів. Головні твори.

"Рапсодія блюзових тонах". Поєднання класичних традицій та національних, початок симфоджазу. Вільна рапсодійна побудова, контраст тематизму та імпровізаційності розвитку його. Направлення форми до

кульмінації - коди. Блюзові та джазові основи тематизму твору - втілення головних жанрів афро-американського фольклору.

Опера "Поргі і Бесс". Перша національна опера. Відображення народних ідеалів та суспільних проблем у сюжеті. Головний конфлікт узагальнено на протиставленні двох образів - Поргі та Спортинг-Лайфа. Гуманістична спрямованість опери. Традиції національного театру у побудові опери та її музичному стилі.

Неоромантичні тенденції у творчості Самюела Барбера і елементи необароко у ранній період творчості. Ускладненість музичної мови у творах 40—60-х років (Фортепіанна соната, 1949; опери «Ванесса», 1958, «Антоній і Клеопатра», 1966).

Характеристика творчості С.Барбера, жанровий діапазон. Неокласичні засади творчості. Адажіо для струнних як зразок зрілого стилю композитора.

Тема 4. Музична культура Аргентини ХХ ст. Творчість А.Гінастери

Процес формування національної композиторської школи Аргентини. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

А.Гінастера – видатний представник аргентинської музичної культури. творчий шлях, сфери діяльності митця, творча спадщина.

Національні і стильові джерела творчості, синтез латино-американських і європейських традицій. Фортепіанна соната №3 як зразок пізнього стилю композитора. Драматургія, специфіка музичної мови, ритм і його формотворчі функції.

Тема 5. Музична культура Бразилії ХХ ст. Творчість Е.Віли Лобоса

Процес формування національної композиторської школи Бразилії. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів. Своєрідність музичної культури Бразилії. Використання у творчості композиторів країни традицій національного фольклору, де поєднуються різноманітні види музики індіанців, африканських негрів, музики Португалії.

Е. Віла Лобос – видатний бразильський композитор ХХ століття. Національна основа творчості. Національна основа творчості, виражена у колі образів, сюжеті, тематизмі, прийомах розвитку.

«Бразильські бахіани» - самобутнє втілення бахівських традицій, різноманітний виконавський склад.

Тема 6. Музична культура Фінляндії ХХ ст. Творчість Я.Сібеліуса

Процес формування національної композиторської школи Фінляндії. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Музично-поетичний епос «Калевала» Боротьба за незалежність, тривалий шлях формування національної самосвідомості у Фінляндії. Піднесення національної культури, розвиток музичного життя наприкінці 19 ст. Скарби національного епосу. Традиції виконання рун співцями. Головні герої "Калевали". Ладова своєрідність, особливості мелосу та ритміки, структури наспівів рун.

Значення постаті Я.Сібелуса у фінській музичній культурі. Різносторонність діяльності музиканта. Основні етапи життєвого і творчого шляху. Національна основа творчості композитора. Звернення до національного епосу (симфонія «Куллерво», «Легенди»), засовення класичних та романтичних рис європейської музики.

«Сумний вальс» - типовий зразок ліричного симфонізму Я.Сібеліуса. Образний зміст і характеристика тем.

Скрипковий концерт – лірико-епічне трактування жанру. Драматургія і концепція твору.

Тема 7. Музична культура Угорщини ХХ ст. Творчість Б.Бартока, З.Кодая

Процес формування національної композиторської школи Угорщини. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Неофольклоризм - як один із напрямків музичного мистецтва ХХ століття. Різнобічність діяльності видатного композитора, виконавця, педагога, науковця, фольклориста Б.Бартока. Яскравий національний колорит стилю композитора, тематика творів. Періоди творчої біографії.

Обумовленість домінування творів для фортепіано. Інтерес до фольклору. Ознаки "ударно-безпедального" стилю на прикладі ранніх творів для фортепіано. Практичне значення циклу "Мікрокосмос", унікальність твору.

Еволюція стилю. Масштабні твори зрілого періоду. Оркестровий склад. Поєднання архаїчних пластів фольклору із сучасними засобами виразності (політональність, дисонантність гармонії, порушення квадратності у структурі). Радикальне оновлення фольклорної основи - опора на модальні ладові системи, нерегулярну метрику, неквадратні структури.

"Алегро барбаро". Яскравість образу архаїчної народної енергії. Формування ударно-безпедального стилю; втрата провідної ролі мелодичного начала, - короткі спрощені поспівки, значність ритму, остинатність у формуванні тематизму та його розвитку. Виразність регістрів, дисонантність гармонії.

"Музика для струнних, ударних та челести" - один з найпопулярніших творів композитора. Глибина змісту, поєднання контрастних образних сфер, масштабність і цілісність композиції. Прояв тенденції двадцятого століття у новаторському оновленні виконавського складу камерного оркестру та трактовки симфонічного циклу. Втілення принципу монотематизму.

Балет "Дерев'яний принц" - казкова пантоміма, забарвлена в гротескні тони. Лялькові страждання Принца, танець спокуси Принцеси, механічний балетний номер Дерев'яного принца — віддзеркалення балетної драматургії «Петрушки» І.Стравінського. Використання лейтмотивної системи. Політональні та поліфункціональні комбінації, поліритмічні та поліметричні співвідношення тематизму як характерні тенденції музики Б.Бартока цієї пори.

Золтан Кодай - угорський композитор, теоретик, педагог та етнограф. Основні віхи життєвого і творчого шляху. Національні і стильові джерела творчості. «Угорський псалом» - вершина зрілого періоду творчості. Історія

створення, літературна першооснова, драматургія твору. Оригінальне втілення старовинної селянської пентатоніки, багатство національно-епічної образності.

Тема 8. Музична культура Румунії ХХ ст. Творчість Дж.Енеску

Процес формування національної композиторської школи Румунії. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Дж.Енеску - класик румунської музики, визначний скрипаль, диригент та музично-громадський діяч. Національно-самобутній характер його мистецтва, в якому органічно поєднується глибоке розуміння інтонаційної природи народного мистецтва та віртуозне втілення різноманітних форм та засобів класичної та сучасної музики.

Симфонічні та камерні жанри творчості Дж. Енеску. Монументальна музична драма – лірична трагедія «Едіп». Високий гуманізм та оригінальність музично-драматургічної концепції «Едіпа». Особливості музичного письма драми.

«Румунські рапсодії» як втілення елементів румунської народної музики, яскраве драматургічно дієве використання оркестру, поліфонічність фактури, майстерне володіння музичною композицією.

Тема 9. Музична культура Литви ХХ ст. Творчість М.Чюрльоніса

Процес формування національної композиторської школи Литви. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Творчий шлях і сфери діяльності М.Чюрльоніса. Образний зміст творчості. Символізм у творчості митця. Синтез музики й живопису у фортепіанних творах: «Фуга», «Соната». Особливості тематизму в симфонічній поемі «Море».

Тема 10. Музична культура Польщі ХХ ст. Творчість К.Шимановського, В.Лютославського, К.Пендерського

Процес еволюції національної композиторської школи Польщі у ХХ ст. Діяльність «Молодої Польщі». Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

К. Шимановський – найяскравіший представник «Молодої Польщі». Різноманітність витоків творчості. Втілення традицій (Шопен, Скрейбін, французька школа) та інтерес до глибинних пластів польського фольклору та східної музики. Високий інтелектуалізм та витонченість мислення. Симфонічний творчість (Третя симфонія), твори для скрипки («Метопи», Скрипковий концерт).

Творчість В.Лютославського. Різноманітність творчих інтересів (симфонія, концерт для оркестру, фортепіанні та вокальні твори). Фортепіанний цикл "Народні мелодії" (1945). Особливості музичної мови: поєднання простих фольклорних пісенних та танцювальних інтонацій із ускладненим тонально-гармонічним розвитком. "Маленька сюїта" (1951) - зразок оркестрового стилю композитора 50-х років. "Варіації на тему Паганіні". Дві авторські версії для

фортепіано (1941) та для фортепіано з оркестром (1978). Чотири симфонії (1947, 1967, 1983, 1992). Значення творчості В. Лютославського.

Творчість К. Пендерецького – яскравого представника польського музичного авангардизму. Жанрова різноманітність творчості (опери, кантатно-ораторіальні твори, оркестрова музика, концертні жанри, камерно-інструментальні опуси, кіномузика). Оригінальна манера авторського запису.

Концентрація у творчості досягнень польського авангарду. Еволюція стилю від абстрактного експериментування до неоромантизму. «Плач за жертвами Хіросіми» – яскравий приклад втілення сучасної теми засобами сонористики

Тема 11. Музична культура Чехії і Словаччини ХХ ст. Творчість

Л.Яначека, Б.Мартіну, Є.Сухоня

Процес еволюції національної композиторської школи Чехії і Словаччини. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Л.Яначек – творець чеської реалістичної опери. Досягнення Л. Яначека у втіленні моравського фольклору («Лаські танці»); опрацювання народних пісень. Опері різних жанрів: психологічні, сатиричні, казкові. Оперна творчість Л Яначека – оригінальне втілення моравського фольклору, зміцнення позицій реалізму. «Її падчерка» - вершина оперної спадщини Л.Яначека. Новаторство вокального стилю, характеристика образів.

Складний процес творчої еволюції Б.Мартіну, високоетичний, гуманістичний характер його творів. Різноманітність жанрів його творчості: опера та музична драма, симфонія та симфонічні твори різних форм, кантати та ораторії. Антифашистська тема у «Польовій месі» та оркестровій п'єсі «Пам'яті Лідиче».

Є.Сухонь – класик словацької музики ХХ ст. Періодизація творчості, творча спадщина, сфери діяльності. Кантата «Плач землі Підкарпатської» як зразок зрілого періоду творчості. Драматургія, тематизм, ідея твору.

Тема 12.Музична культура Болгарії ХХ ст. Творчість П.Владігерова

Процес формування національної композиторської школи Болгарії. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Формування болгарської національної школи. Проблема: фольклор та сучасність. Гострі танцювальні ритми, несиметричні структури, ладові особливості болгарської народної музики.

Творчість П. Владігерова. Сильові та інтонаційні джерела творчості. Третій фортепіанний концерт як зразок зрілого стилю. Фольклорні витoki тематизму. Драматургія концерту.

Рапсодія «Вардар» як зразок національного музичного мислення композитора.

Тема 13. Музична культура Італії ХХ ст. Творчість О.Респігі,

Дж.Ф.Маліп'єро

Процес еволюції національної композиторської школи Італії у ХХ ст. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Звернення до традицій національної культури, патріотичні та антивоєнні настрої у творчості італійських композиторів у період між двома війнами.

Творчість О. Респігі. Синтез григоріанського хоралу і барокової поліфонії, вплив французького імпресіонізму у формуванні творчої індивідуальності композитора. Симфонічна трилогія «Пінії Риму». Особливості оркестрового письма.

Творчість Дж.Ф.Маліп'єро: сфери діяльності, жанровий діапазон. Неокласичні тенденції творчості, зв'язок з культурою Італії. Симфонія №1: оригінальність поліфонічного мислення, оркестровий стиль, драматургія.

Тема 14. Музична культура Іспанії ХХ ст. Творчість Х.Родріго

Процес еволюції національної композиторської школи Іспанії у ХХ ст. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Творчість Х.Родріго: сфери діяльності, жанровий діапазон. Зв'язок з культурою Іспанії. Неокласичні та неофольклорні елементи творчості. Концерт для гітари з оркестром «Аранхуес» як зразок зрілого стилю творчості. Специфіка тембрового мислення, особливості фактури. Драматургія твору і жанрові витоки тематизму.

Тема 15. Музична культура Естонії ХХ ст. Творчість А.Пярта

Процес формування національної композиторської школи Естонії. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

А. Пярт. Нова сакральність як феномен сучасного мистецтва. Інструментальні твори. Релігійна музика. «Кредо», «Стабат матер». Третя симфонія як знак творчого оновлення.

Тема 16. Музична культура Франції ХХ ст. Творчість О.Мессіана

О. Мессіан як один з основоположників повоєнного авангарду. Участь у групі "Молода Франція". Мессіан-органіст. Теологічні та пантеїстичні ідеї органної творчості. Медитація для органу. Традиції культової католицької музики у фортепіанній музиці. Образи та стилістика давньоіндійської музики у симфонії «Турангаліла». Каталог пташиного співу як ритмоінтонаційний матеріал для творів О. Мессіана.

"Квартет на кінець часу". Історія створення. Філософський сенс твору. Узагальненість програми. Нове трактування категорій простору та часу, її втілення у музиці. Своєрідність структури та виконавського складу.

Теоретичні праці О. Мессіана. Нова теорія ритму, ладів, кольорового звуку. Стилістичні експерименти композитора у контексті творчих пошуків другої авангардної хвилі.

Тема 17. Музична культура Грузії ХХ ст. Творчість Г.Канчелі

Історичні особливості розвитку музичного мистецтва в країнах Закавказзя. Різноманітність творчих рішень. Жанрова панорама та широкий стилістичний діапазон. Процес формування національної композиторської

школи Грузії. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Національне коріння творчості Г. Канчелі та органічне поєднання з досягненнями сучасної музики. Сонористичні та темброві новації, їх глибинна художня сутність. Симфонічна творчість, програмність. 3, 7 симфонії. Музика в кіно та театрі. «Музика для живих».

«Стікс» для альту, хору і оркестру як втілення релігійно-філософських ідей композитора. Поліжанровість твору: риси концерта, кантати, реквієма, симфонії, поеми, кіномистецтва, молитви, літургії. Багатошаровість композиції і складність драматургії твору.

Тема 18. Музична культура Вірменії ХХ ст. Творчість А.Хачатуряна

Процес формування національної композиторської школи Вірменії. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Сфери творчої діяльності А.Хачатуряна - диригент, педагог, суспільно-громадський діяч, композитор. Своєрідність стилю - поєднання класичних та національних традицій. Класичне світосприйняття. Життєрадісний, експресивний характер музики. Узагальнення ментальності народів Кавказу, домінування образів свободи, темпераменту, любові до природи та фольклору. Національні витоки тематизму. Пластика та виразність мелодій, яскравість оркестровки, метро-ритмічна складність музичної мови. Творчий портрет. Періоди творчості та головні твори.

Жанрова спрямованість - масштабні композиції за участю симфонічного оркестру: балети, концерти, симфонії, театральна та кіномузика; твори для фортепіано.

Концерт для скрипки з оркестром. Значення концерту в культурному житті Росії. Характерні риси стилю композитора та їх відбиття у творі - класична побудова циклу та національний характер тематизму Віртуозність, динаміка та експресія, а з іншого боку імпровізаційність та деталізація. Узагальнення головних жанрів фольклору - танцювального, пісенного та епічної традиції ашугів. Балет «Спартак» як зразок хореодрами.

Тема 19. Музична культура країн Далекого Сходу ХХ ст. Творчість Т.Такеміцу, Цин Чжу

Процес формування національних композиторських шкіл Японії, Китаю. Розвиток музичної інфраструктури, концертне життя, музична освіта. Творче переосмислення фольклору, освоєння нових жанрів.

Особливості інструментарію Японії, Китаю, Південної Кореї. Специфіка ладового мислення східної музики. Традиційні музичні жанри та їх еволюція.

Т.Такеміцу – яскравий предстваник японської музичної культури ХХ ст. Синтез японської і європейської музичних традицій. Імпресіоністичні риси у «Дощовому саді», «Візіях» для оркестру.

Цин Чжу – відомий китайський композитор і музикознавець. Образний зміст і жанровий діапазон творчості. Вокальні твори на вірші давньокитайських поетів. Специфіка поєднання голосу й акомпанементу. Особливості форми.

Формування китайської опери у творчості Чень Іня.

Тема 20. Сучасні тенденції розвитку зарубіжної музики

Стильовий плюралізм сучасної музичної культури. Композиторська творчість зі стійкою опорою на традицію та експерименти з концепціями, формою, виконавцями, музично-виразовими засобами. Огляд творчості Ф.Гласса. Б.Фуррера, П. Біллоне, С. Шарріно.

Сучасні зарубіжні фестивалі оперної музики: Байройтський фестиваль, Мюнхенський оперний фестиваль, Зальцбургський фестиваль тощо.

Зарубіжні курси та фестивалі сучасної музики: «Музичні дні в Донауеншингені», Дармштадтські курси нової музики», «Варшавська осінь», Міжнародні курси композиції та інтерпретації музики К. Штокгаузена тощо.

Взаємодія масових жанрів і академічної музики. Особливості прояву дифузних процесів між жанрами фольклорної, естрадно-джазової, масової побутової музичної традиції та академічної музики в умовах соціально-історичних подій ХХ століття та культури сьогодення.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин				
	Форма навчання: денна				
	Усього	у тому числі			
лекції		практичні	Індивід.	самостійна робота	
3 курс					
V семестр					
Тема 1. Еволюція творчості та оперна естетика Дж.Верді	9	-	-	6	3
Тема 2. Музичний театр як втілення естетики Р.Вагнера	7	-	-	4	3
Тема 3. Інструментальна спадщина Й.Брамса	8	-	-	4	4
Тема 4. Принципи епічного симфонізму у творчості А.Брукнера	5	-	-	2	3
Тема 5. Національні джерела творчості Б.Сметани	7	-	-	4	3
Тема 6. Творчість А.Дворжака в контексті становлення чеської національної музичної культури	8	-	-	4	4
Тема 7. Творчість Е. Гріга в контексті норвезької культури та музичного романтизму.	8	-	-	4	4
Тема 8. Іспанські риси у творчості І.Альбеніса, Е.Гранадоса, М.де Фальї	7	-	-	3	4
Підсумкове заняття	1	-	-	1	-
ВСЬОГО	60	-	-	32	28
VI семестр					
Тема 9. Специфічні риси імпресіонізму в музичному мистецтві	3	-	-	2	1

Тема 10. Естетика і риси стилю К.Дебюссі	5	-	-	3	2
Тема 11. Синтез імпресіоністичних і неокласичних тенденцій у творчості М.Равеля	4	-	-	3	1
Тема 12. Втілення веристських рис у операх П.Масканьї і Р.Леонкавалло	3	-	-	2	1
Тема 13. Опера спадщина Дж. Пуччіні у контексті веристської стилістики	4	-	-	3	1
Тема 14. Соціокультурні тенденції у мистецтві Австрії та Німеччини рубежа XIX-XX ст.	3	-	-	2	1
Тема 15. Традиції і новаторство Г.Малера у симфонічній музиці	5	-	-	3	2
Тема 16. Естетичні засади «Нової віденської школи». Стилїстика творчості А.Шенберга, А.Берга і А.Веберна	5	-	-	3	2
Тема 17. Історичне значення симфонічної творчості Р.Штрауса	5	-	-	3	2
Тема 18. Неокласичні риси у творчості П.Гіндеміта	4	-	-	3	1
Тема 19. Музичний театр у творчості К.Орфа	4	-	-	3	1
Тема 20. Французька «Шістка» у стильовому вимірі епохи.	2	-	-	1	1
Тема 21. Стилївові засади творчості А.Онеггера	5	-	-	3	2
Тема 22. Стилїстика творчості Д.Мійо	4	-	-	3	1
Тема 23. Новаторські риси оперної творчості Ф.Пуленка	3	-	-	2	1
Підсумкове заняття	1	-	-	1	-
ВСЬОГО	60	-	-	40	20
4 курс					
VII семестр					
Тема 1. Музична культура Великобританії XX ст. Творчість Б.Бріттена	6	-	-	4	2
Тема 2. Музична культура США рубежа XIX-XX ст. Формування джазу.	6	-	-	4	2
Тема 3. Творчість Ч.Айвза, Дж.Гершвіна, С.Барбера	5	-	-	4	1
Тема 4. Музична культура Аргентини XX ст. Творчість А.Гінастери	4	-	-	3	1
Тема 5. Музична культура Бразилії XX ст. Творчість Е.Вілі Лобоса	4	-	-	3	1
Тема 6. Музична культура Фінляндії XX ст. Творчість Я.Сібеліуса	6	-	-	4	2
Тема 7. Музична культура Угорщини XX ст. Творчість Б.Бартока, З.Кодая	6	-	-	4	2
Тема 8. Музична культура Румунії XX ст. Творчість Дж.Енеску	4	-	-	3	1
Тема 9. Музична культура Литви XX ст. Творчість М.Чюрльоніса	3	-	-	2	1
Підсумкове заняття	1	-	-	1	-
ВСЬОГО	45	-	-	32	13
VIII семестр					
Тема 10. Музична культура Польщі XX ст. Творчість К.Шимановського, В.Лютославського, К.Пендерєцького	5	-	-	4	1

Тема 11. Музична культура Чехії і Словаччини ХХ ст. Творчість Л.Яначека, Б.Мартіну, Є.Сухоня	4	-	-	4	-
Тема 12. Музична культура Болгарії ХХ ст. Творчість П.Владігерова	4	-	-	4	-
Тема 13. Музична культура Італії ХХ ст. Творчість О.Респігі, Дж.Ф.Маліп'єро	4	-	-	4	-
Тема 14. Музична культура Іспанії ХХ ст. Творчість Х.Родріго	2	-	-	2	-
Тема 15. Музична культура Естонії ХХ ст. Творчість А.Пярта	4	-	-	4	-
Тема 16. Музична культура Франції ХХ ст. Творчість О.Мессіана	5	-	-	4	1
Тема 17. Музична культура Грузії ХХ ст. Творчість Г.Канчелі	5	-	-	4	1
Тема 18. Музична культура Вірменії ХХ ст. Творчість А.Хачатуряна	4	-	-	4	-
Тема 19. Музична культура країн Далекого Сходу ХХ ст. Творчість Т.Такеміцу, Цин Чжу	5	-	-	4	1
Тема 20. Сучасні тенденції розвитку зарубіжної музики	2	-	-	1	1
Залік	1	-	-	1	-
ВСЬОГО	45	-	-	40	5

САМОСТІЙНА РОБОТА

3 курс

Теми, види роботи	Кількість годин
Тема 1. Еволюція творчості та оперна естетика Дж.Верді - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій	1
Тема 2. Музичний театр як втілення естетики Р.Вагнера - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій	1
Тема 3. Інструментальна спадщина Й.Брамса - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій	1
Тема 4. Принципи епічного симфонізму у творчості А.Брукнера - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій	1

<p>Тема 5. Національні джерела творчості Б.Сметани</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 6. Творчість А.Дворжака в контексті становлення чеської національної музичної культури</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 7. Творчість Е. Гріга в контексті норвезької культури та музичного романтизму.</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 8. Іспанські риси у творчості І.Альбеніса, Е.Гранадоса, М.де Фальї</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
<p>Тема 9. Специфічні риси імпресіонізму в музичному мистецтві</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 10. Естетика і риси стилю К.Дебюссі</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 11. Синтез імпресіоністичних і неокласичних тенденцій у творчості М.Равеля</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 12. Втілення веристських рис у операх П.Масканьї і Р.Леонкавалло</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 13. Оперна спадщина Дж. Пуччіні у контексті веристської стилістики</p>	1

<ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	
<p>Тема 14. Соціокультурні тенденції у мистецтві Австрії та Німеччини рубежа XIX-XX ст.</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 15. Традиції і новаторство Г.Малера у симфонічній музиці</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 16. Естетичні засади «Нової віденської школи». Стилiстика творчості А.Шенберга, А.Берга і А.Веберна</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
<p>Тема 17. Історичне значення симфонічної творчості Р.Штрауса</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 18. Неокласичні риси у творчості П.Гіндеміта</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 19. Музичний театр у творчості К.Орфа</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 20. Французька «Шістка» у стильовому вимірі епохи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 21. Стилiвові засади творчості А.Онеггера</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) 	1

<ul style="list-style-type: none"> - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	
Тема 22. Стилїстика творчості Д.Мїйо <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
Тема 23. Новаторські риси оперної творчості Ф.Пуленка <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
Всього	25

4 курс

Теми, види роботи	Кількість годин
Тема 1. Музична культура Великобританії ХХ ст. Творчість Б.Бріттена <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
Тема 2. Музична культура США рубежа ХІХ-ХХ ст. Формування джазу. <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
Тема 3. Творчість Ч.Айвза, Дж.Гершвіна, С.Барбера <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	3
Тема 4. Музична культура Аргентини ХХ ст. Творчість А.Гїнастери <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
Тема 5. Музична культура Бразилїї ХХ ст. Творчість Е.Вїли Лобоса <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці 	1

<ul style="list-style-type: none"> - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	
<p>Тема 6. Музична культура Фінляндії ХХ ст. Творчість Я.Сібеліуса</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
<p>Тема 7. Музична культура Угорщини ХХ ст. Творчість Б.Бартока, З.Кодая</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	3
<p>Тема 8. Музична культура Румунії ХХ ст. Творчість Дж.Енеску</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
<p>Тема 9. Музична культура Литви ХХ ст. Творчість М.Чюрльоніса</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	1
<p>Тема 10. Музична культура Польщі ХХ ст. Творчість К.Шимановського, В.Лютославського, К.Пендерського</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	3
<p>Тема 11. Музична культура Чехії і Словаччини ХХ ст. Творчість Л.Яначека, Б.Мартіну, Є.Сухоня</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	3
<p>Тема 12. Музична культура Болгарії ХХ ст. Творчість П.Владігерова</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу 	2

<ul style="list-style-type: none"> - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	
<p>Тема 13. Музична культура Італії ХХ ст. Творчість О.Респігі, Дж.Ф.Маліп'єро</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
<p>Тема 14. Музична культура Іспанії ХХ ст. Творчість Х.Родріго</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
<p>Тема 15. Музична культура Естонії ХХ ст. Творчість А.Пярта</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
<p>Тема 16. Музична культура Франції ХХ ст. Творчість О.Мессіана</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
<p>Тема 17. Музична культура Грузії ХХ ст. Творчість Г.Канцелі</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
<p>Тема 18. Музична культура Вірменії ХХ ст. Творчість А.Хачатуряна</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт - вивчення музичних ілюстрацій 	2
<p>Тема 19. Музична культура країн Далекого Сходу ХХ ст. Творчість Т.Такеміцу, Цин Чжу</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування) - складання термінологічного словника, хронологічної таблиці - слухання музичних творів відповідно до тематики курсу - підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт 	2

- вивчення музичних ілюстрацій	
Тема 20. Сучасні тенденції розвитку зарубіжної музики	2
- робота з музикознавчою, довідковою і навчальною літературою (конспектування та реферування)	
- складання термінологічного словника, хронологічної таблиці	
- слухання музичних творів відповідно до тематики курсу	
- підготовка до поточних практичних занять і контрольних робіт	
- вивчення музичних ілюстрацій	
Всього	41

ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результати навчання здобувача освіти, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання здобувачів освіти охоплює низку письмових, усних, практичних контрольних процедур, які використовують відповідно до компетентнісних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється.

Результати навчання здобуча освіти, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання здобувача освіти охоплює низку письмових, усних, практичних контрольних процедур, які використовують відповідно до компонентнісних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється.

Вимірювання рівня досягнення результатів навчання здійснюється експертно за критеріями.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти проводиться під час проведення поточного і підсумкового контролю.

Поточне оцінювання здійснюється на всіх етапах навчальної діяльності у формах: опитування здобувачів освіти на предмет засвоєння навчального матеріалу; тестового контролю; виконання студентами письмових контрольних робіт, перевірка самостійної роботи.

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку або екзамену, в терміни встановлені графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеною програмою навчальної дисципліни.

Залік – 8 семестр

Атестація - 8 семестр

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є усні виступи, музичні вікторини, колоквиуми, залік.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- активність та результативність роботи на практичних заняттях;
- участь в обговоренні питань з певної теми;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- відповіді на запитання колоквиуму;
- виконання домашніх завдань;
- відповіді на запитання заліку.

ЗАЛКОВІ ВИМОГИ VIII семестр

Перелік питань для заліку

1. Музична культура Великобританії ХХ ст. Характеристика творчості Б.Бріттена
2. Б.Бріттен. «Проста симфонія», «Варіації на тему Персела» (на вибір)
3. Б.Бріттен. „Воєнний реквієм”
4. Музична культура США рубежа ХІХ-ХХ ст. Формування джазу.
5. Жанрові різновиди джазової музики, їх характеристика.
6. Творчий портрет Дж.Гершвіна.
7. Дж.Гершвін. Пісні і фортепіанні мініатюри.
8. Дж.Гершвін. «Рапсодія в блюзових тонах»
9. Дж.Гершвін. Опера «Поргі і Бесс»
10. Характеристика творчості Ч.Айвза. «Питання, що залишилось без відповіді»
11. Характеристика творчості С.Барбера. Адажіо для струнних ор. 11, Соната для фортепіано ор.26.
12. Музична культура Аргентини ХХ ст. Характеристика творчості А.Гінастери.
13. А.Гінастери. Концертні варіації для оркестру
14. Музична культура Бразилії ХХ ст. Характеристика творчості Е.Вілі Лобоса
15. Е.Віла Лобос. Шоро. «Бразильські бахіани»
16. Музична культура Фінляндії ХХ ст. Характеристика творчості Я.Сібеліуса
17. Я.Сібеліус. „Сумний вальс”. „Туонельський лебідь”
18. Я.Сібеліус. Скрипковий концерт
19. Музична культура Угорщини ХХ ст. Характеристика творчості Б.Бартока.
20. Балетні сюїти Б.Бартока.
21. Б.Барток. «Музика для струнних, ударних і челести».
22. Характеристика творчості З.Кодая. Ораторія «Угорський псалом»
23. Музична культура Румунії ХХ ст. Характеристика творчості Дж.Енеску.
24. Дж.Енеску. «Румунська рапсодія».

- 25.Музична культура Литви ХХ ст. Характеристика творчості М.Чюрльоніса. «В лісі»
- 26.М.Чюрльоніс. «Музика живопису»
- 27.Музична культура Польщі ХХ ст. Характеристика творчості К.Шимановського.
- 28.К.Шимановський. Симфонія №3 «Пісня ночі»
- 29.Характеристика творчості В.Лютославського. «Траурна музика»
- 30.В.Лютославський. «Книга для оркестру»
- 31.Характеристика творчості К.Пендеревського. «Плач за жертвами Хіросіми»
- 32.Музична культура Чехії і Словаччини ХХ ст. Характеристика творчості Л.Яначека
- 33.Л.Яначек. Опера «Її падчериця»
- 34.Характеристика творчості Б.Мартіну. Фортепіанний концерт №3
- 35.Характеристика творчості Є.Сухоня. кантата «Псалом землі Підкарпатської»
- 36.Музична культура Болгарії ХХ ст. Характеристика творчості П.Владігерова.
- 37.П.Владігеров. Рапсодія «Вардар»
- 38.Музична культура Італії ХХ ст. Характеристика творчості О. Респігі. «Пінії Риму».
- 39.Характеристика творчості Дж.Ф.Маліп'єро. Симфонія в чотирьох темпах.
- 40.Характеристика творчості Х.Родріго. «Аранхуес концерт» для гітари і оркестру
- 41.Музична культура Естонії ХХ ст. Характеристика творчості А Пярта.
- 42.А.Пярт. «Стабат матер».
- 43.Музична культура Франції ХХ ст. Характеристика творчості О.Мессіана.
- 44.О.Мессіан. Квартет на кінець часу
- 45.О.Мессіан. «Чорний дрізд» для флейти і фортепіано.
- 46.Музична культура Грузії ХХ ст. Характеристика творчості Г.Канчеллі.
- 47.Г.Канчеллі. Кантата «Стікс»
- 48.Г.Канчеллі. Симфонія №7
- 49.Музична культура Вірменії ХХ ст. Характеристика творчості А.Хачатуряна.
- 50.А.Хачатурян. Балет «Спартак».
- 51.А.Хачатурян. Скрипковий концерт
- 52.Музична культура Японії ХХ ст. Характеристика творчості Т.Такеміцу.
- 53.Т.Такеміцу. «Музика дерев».
- 54.Т.Такеміцу. Фортепіанна творчість.
- 55.Музична культура Китаю ХХ ст. Характеристика творчості Цин Чжу.
- 56.Цин Чжу. Вокальна творчість.
- 57.Формування китайської опери у творчості Чень Ін.

ПИТАННЯ ДЛЯ АТЕСТАЦІЇ

1. Образ Віолетти в опері «Травіата» Дж.Верді.
2. Образ Ріголетто в одноіменній опері Дж.Верді.
3. Концерт для фортепіано з оркестром а-moll Е.Гріга як приклад романтичного концертного жанру.
4. Кантата "Псалом землі Підкарпатської" Є. Сухоня: специфіка жанру
5. Втілення національних елементів у симфонії «З Нового Світу» А.Дворжака.
6. Інтерпретація літературного сюжету у симфонічній поемі Р.Штрауса «Дон Жуан».
7. Риси імпресіонізму у фортепіанних прелюдиях К.Дебюссі.
8. Г.Малер. Симфонія №4: особливості драматургійної концепції.
9. Жанр сценічної кантати у творчості К.Орфа (на прикладі «Carmina burana»).
10. Музика для струнних, ударних і челести Б.Бартока крізь призму творчих ідей композитора.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю здійснюється за національною (чотирибальною шкалою):

Оцінка	Критерії оцінювання
5 «відмінно»	Володіє теоретичними знаннями навчального курсу на високому рівні та постійно їх поновлює. Знає професійну термінологію, може дати грамотне визначення всіх термінів. Розуміє логічні зв'язки між темами курсу, між окремими дисциплінами. Опрацьовує теоретичний матеріал на продуктивному та творчому рівнях. Володіє певним обсягом позапрограмного матеріалу, яким користується під час відповіді. Вміє використовувати необхідні теоретичні знання для пояснення незнайомих фактів. Прагне до ділового спілкування з викладачем у позанавчальний час. Виявляє інтелектуальну ініціативу та компетентність. Творчо ставиться до джерел, рекомендованих для самостійного вивчення. В змозі організувати процес свого навчання. Здійснює науково-пошукову роботу під керівництвом викладача. Постійно працює з додатковим матеріалом з навчального курсу. Самостійна робота виконана у повному обсязі
4 «добре»	Володіє теоретичними знаннями навчального курсу на достатньому рівні. Знає професійну термінологію, може дати визначення всіх термінів. Опрацьовує теоретичний матеріал на репродуктивному та частково-пошуковому рівнях. Уміє зіставляти й узагальнювати, іноді доходить власних висновків. Знаходить логічні зв'язки між окремими темами курсу, може їх пояснити. Виконує стандартні

	завдання репродуктивного рівня з незначними помилками, які в змозі самостійно виправити і пояснити. Працює на продуктивному рівні, виявляє пізнавальний інтерес до навчального предмета та частковий евристичний інтерес до музичного мистецтва в цілому. Виконує завдання, рекомендовані до самостійного вивчення. Опрацьовує додаткову літературу з навчального предмета. Самостійна робота виконана майже у повному обсязі
3 «задовільно»	Володіє теоретичними знаннями навчального курсу на базовому рівні. Знає професійну термінологію, може дати визначення лише основних термінів. Опрацьовує теоретичний матеріал на репродуктивному рівні. Бачить окремі логічні зв'язки між окремими темами навчального курсу та частково розуміє логіку розкриття конкретної теми. Виконує завдання з помилками, частину з яких в змозі відтворити після виправлення викладачем. Рідко виявляє ініціативу на заняттях. Працює на репродуктивному рівні, не виявляє самостійного творчого мислення, не виявляє пізнавального інтересу до навчального предмета. Виконує більшу частину завдань, рекомендованих для самостійного виконання. Опрацьовує лише рекомендовану літературу з навчального предмета, з деякими прогалинами. Виконано 50% самостійної роботи.
2 «незадовільно»	Володіє теоретичними знаннями навчальної дисципліни на початковому рівні. Знає професійну термінологію, може дати визначення деяких термінів, але пояснює їх спрощено. Опрацьовує теоретичний матеріал на репродуктивному рівні, переказує прочитаний матеріал без пояснень та аналізу. Не бачить логічних зв'язків у межах окремих тем навчального курсу. Виконує завдання з грубими помилками. Не виявляє ініціативи та працює безсистемно на заняттях. Не виконує завдання, рекомендовані для самостійного вивчення. Не працює з рекомендованою до опрацювання літературою. Самостійна робота не виконана

Критерії оцінювання музичної вікторини

Варіанти завдань з музичної вікторини:

1. Вікторини монографічного типу з творчості одного композитора.
2. Вікторина комбінованого типу з творчості декількох композиторів (підсумкова).

Для першого варіанту пропонується не менше 10 фрагментів. Для підсумкової вікторини – 20-25 фрагментів.

Кожна вірна відповідь щодо прослуханого фрагменту твору повинна містити:

- а) ім'я композитора – 0,25 бала

б) жанр і назву твору – 0,25 бала

в) дію (в опері) чи частину ((в симфонії, сонаті) – 0,25 бала

г) конкретну тему чи номер в творі – 0,25 бала

Оцінювання вікторини:

5 «відмінно» – допускається кількість помилок до 1 бала

4 «добре» – допускається кількість помилок до 2-3 балів

3 «задовільно» – допускається кількість помилок до 4-5 балів

2 «незадовільно» – допускається кількість помилок від 6 і більше балів

Критерії оцінювання колоквиуму

Колоквиум має на меті визначити інтелектуальний, освітній, творчий потенціал здобувача, проводиться у формі вільної співбесіди з певного обсягу тем в рамках навчального курсу.

Оцінка	Критерії оцінювання колоквиуму
5 «відмінно»	Відповіді змістовні, впевнені та чіткі; використано правильну наукову термінологію, наведено приклади (де можливо); показано вільне та повне володіння матеріалом різного ступеня складності; при відповіді на додаткові питання виявляється володіння матеріалом, самостійна робота виконана у повному обсязі.
4 «добре»	Міцно засвоєно основний матеріал, продемонстровано знання матеріалу курсу; відповіді відповідають вимогам, встановленим для оцінки «відмінно», але при цьому припускається одна-дві помилки; при відповіді на додаткові питання демонструється повне відтворення необхідного матеріалу з несуттєвими помилками, самостійна робота виконана у достатньому обсязі.
3 «задовільно»	Здобувач знає і розуміє основний матеріал програми, основні теми, але в засвоєнні матеріалу є прогалини; виклад теоретичного матеріалу наводиться з помилками, неточно чи схематично; виникають труднощі у відповіді на додаткові питання; студент може виправити помилки за допомогою викладача, самостійна робота частково виконана.
2 «незадовільно»	Відсутність мінімальних знань та компетенцій з дисципліни; засвоєно лише окремі поняття та факти; наявні грубі помилки у відповіді; студент неспроможний виправити помилки навіть за допомогою рекомендацій викладача, самостійна робота не виконана.

Підсумкові оцінки (5, 6, 7 семестри) є сумарними, складаються з поточних оцінок за певний період навчання і результатів колоквиумів. Обов'язковим елементом підсумкової оцінки є музична вікторина.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бедакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX століття): Навчальний посібник. Миколаїв. 306 с.
 2. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: Навчальний посібник / Редакційна колегія: Я. Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
 3. Гнатів Т. Музична культура Франції рубежу XIX – XX ст. Київ : Музична Україна, 1993. 207 с.
 4. Дідич С. Історія західноєвропейської музики: навчальний посібник. Кіровоград, МОН України, 2005. 226 с.
 5. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / Пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса : Будівельник, 2004. 240 с.
 6. Зав'ялова О. Історія західноєвропейської музики: навчальний посібник. Суми: Сумський державний педагогічний університет ім. А.Макаренка, 2003.
 1. Зарубіжна музична культура XVII – XX ст.: тематичний збірник наукових праць / Гол. редактор М. Черкашина. К.: Компас, 1991. 160 с.
 2. Іванова І.Л., Куколь Г.В., Черкашина М.Р. Історія опери: Навч. посіб. Київ: Музична Україна, 1998.
 3. Каплієнко-Ілюк Ю.В. Історія світової музики: навчальний посібник. Ілюк . Чернівці : Місто, 2015. 240с
 4. Кордовська П. Західноєвропейська новітня музика у мистецькому просторі сучасної України (на прикладі творчості С. Шарріно). *Художня культура. Актуальні проблеми. Вип. 16.* 2020. С. 125–129.
 5. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 2. Чернівці: Місто, 2020. 448 с.
 6. Муравська О. Нариси з історії зарубіжної музичної культури. Одеса: Друкарський дім, 2010. 214 с.
 7. Павлишин С. Музика двадцятого століття. Львів : БаК, 2005. 230 с.
 8. Перейма О. Італійська опера після Другої світової війни. *Художня культура. Актуальні проблеми. 2006. Вип. 3.* С. 590–601.
 9. Перейма О. З. Італійська опера кінця XX століття : основні напрямки розвитку. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2006. № 9.* С. 69–77.
 10. Савицька Н. Хронос композиторської життєтворчості. Львів : Сполом, 2008. 320 с.
 11. Тукова І. Звукопошукова тенденція у композиторській практиці другої половини XX – початку XXI століття. *Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського.* 2019. Вип. 3 (44). С. 56–69.
- Фількевич Г.М. Всесвітня історія музики: Навчальний посібник. Київ: Стилос, 2006.

12. Фількевич Г.М. Всесвітня історія музики: Навчальний посібник. Київ : СтилоС, 2006.
13. Чернова І.В., Горман О.П. Зарубіжна музика: історія, стилі, напрями: Навчальний посібник. Львів: НАСВ, 2016. 246 с.
14. Чернова І.В. Історія зарубіжної музики: Американські композитори ХХ століття: Навч. посібник. Львів. 2010. 128 с.
15. Чотири століття опери. Оперні школи ХІХ–ХХ ст. / ред. О. Зінкевич. *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. 2000. Вип. 13.* 240 с.
16. A History of Western Music /J. Peter Burkholder, Donald Jay Grout, Claude V. Palisca. W. W. Norton & Company, 2010. 986 p.
17. Fernandes, Francesca. Broadway, Baby: The American Dream in Twentieth Century Musical Theater. Summer Senior Thesis, 2020. 118 p.
18. Hurwitz, Nathan. American Musical Theatre. No business like it. Routledge, 2014. 260 p.
19. Kiseyeva, E.V. Certain dramaturgical and compositional peculiarities of the early operas of Philip Glass. *Music Scholarship, (3), 2018.* pp. 58-64.
20. The Cambridge History of Twentieth-Century Music. Ed. by Nicholas Cook, Anthony Pople. Cambridge University Press, 2004. 836 p.
21. The Cambridge history of world music. Ed. by Philip V. Bohlman Cambridge University Press, 2013. 877 p.
22. Watkins G. Soundings: Music in the Twentieth Century. New York: Schirmer Books, 1988. 746 p.

Додаткова література

1. Абрамович С., Чікарькова М. Світова та українська культура: Навчальн. посібн. Львів: Світ, 2004. 344 с.
2. Берегова О. Музика ХХ – ХХІ століть. Східна Європа та українське зарубіжжя. Частина перша : підр. Київ: НМАУ імені П.І. Чайковського, 2012. 294 с.
3. Верфель Ф. Верді : роман опери / пер. з нім. П. І. Соколовський. Київ : Дніпро, 1989. 480 с.
4. Заборонена музика. Видавець Олександр Савчук. Харків-Львів, 2021. 139 с.
5. Іваницька Я. «Мадам Баттерфлай» Дж.Пуччіні та японська культура *Київське музикознавство. Зб. ст. Вип 10.* Київ, 2003. С.69-72.
6. Корчова О.Драматичний театр в житті та творчості Дж.Пуччіні. *Київське музикознавство. Зб. ст. Вип 10.* Київ, 2003. С.110-118.
7. Кршенек Е. Лекції з дванадцятитонового контрапункту. Пер. Л. Грабовського. Українське музикознавство. Вип. 4. Київ: Музична Україна, 1969. С. 247–298.
8. Ніколаєвська Ю. В. Homo interpretatus в музичному мистецтві ХХ – початку ХХІ століть : монографія. ХНУМ імені І.П.Котляревського. Харків : Факт, 2020. 576 с.

9. Опанасюк О. П. До питання стилізованої структуризації європейської музики ХХ – початку ХХІ століть. *Мистецтвознавчі записки*. 2011. Вип.19. С. 35-44.

10. Тукова І. Г. Музика і природознавство. Взаємодія світів в умонастроях епох (ХVII – початок ХХІ століття) : Харків : Акта, 2021. 453 с.

11. Харнонкурт Ніколаус. Музика як мова звуків. Шлях до нового розуміння музики. [Пер. з нім. Георгій Курков]. Суми: Собор, 2002. 184 с.

12. Черкашина-Губаренко М. Р. Вагнерівський фестиваль у Байройті: сторінки історії. *Аспекти історичного музикознавства*. Вип. VI : *Музика і театр в історичному часі і просторі*. Харків : ХНУМ імені І. П. Котляревського, 2013. С. 226–244

13. Черкашина-Губаренко М. Р. Музика і театр на перехресті епох : зб. статей : у 2-х т. Київ : Наука, 2002. Т. 1. 184 с.; Т. 2. 206 с.

14. Ross A. *The Rest Is Noise: Listening to the Twentieth Century*, Farrar, Straus and Giroux, 2007.

15. Taruskin R. *Oxford History of Western Music*. Vol 1,2. Oxford University Press, 2009. 3856 p.

Інформаційні ресурси

<http://mus.art.co.ua>

<https://kyivdaily.com.ua/category/muzyka/>

<http://music-ukr.blogspot.com>

<http://moderato.in.ua>

<https://theclaquers.com>

http://radiokultura.org/programs/item.html?prog_id=119

<http://www.composers21.com/>

<http://medieval.gothart.cz/en/cd.php>

<http://www.karadar.it/verdi/>

<http://www.youtube.com>